

HARLEV FÆLLESRÅD

Stallinggårdvej 1, 8462 Harlev J
E-mail: post@harlevfr.dk, Hjemmeside: harlevfr.dk

15.08.21

Lars Høeberg
Kommuneplanchef
Kommuneplanafdelingen
Bystrategi – Teknik og Miljø
Aarhus Kommune
8000 Aarhus C

Høringssvar til forslag til temaplan, arealer til alle boligtyper, Kommuneplantillæg 86

Harlev Fællesråd har modtaget en opfordring til at kommentere ovennævnte forslag til kommuneplan 2017. Forretningsudvalget har drøftet forslaget på ordinært møde den 29. juni 2021, og vi har nedenstående kommentarer. Vi ønsker desuden at deltage i kommende høringsmuligheder.

Generelt er fællesrådet positiv overfor forslaget om ibrugtagning af byudviklingsområdet øst for Stillingvej, som vi ønsker en visionær og ambitiøs planlægning for med fokus på den grønne og blå omstilling.

Ønske om helhedsplan for hele området

Forslaget vi er præsenteret for, omfatter kun et areal på 40 ha, som udgør en mindre del af det meget store areal fra Stillingvej til Motorvejen E45. Vi ser gerne et forslag med en samlet plan for hele området, især da det nu er offentlig kendt, at Aarhus Kommune for nylig har opkøbt hele den østligste del af arealet (Højbygaard).

Vi ser gerne en arealdisponering for hele området, ikke nødvendigvis med alle detaljer, men en disponering, som kan give fællesrådet et samlet overblik over veje, stier, grønne arealer og områdets generelle disponering, herunder:

- hvordan der planlægges grundlæggende nytænkning i udviklingen af boligområdet, så vi sikrer, at det ikke blot bliver en gentagelse af tidligere årtiers byggeri
- hvor stort og hvilket område hele planen omfatter
- hvordan den overordnede tidsplan forventes at være
- hvad visionerne for området er udover blot at tilbyde flere boliger
- hvordan fordelingen blandt boligtyper tænkes for hele området
- hvordan den trafikale sammenhæng sikres på tværs af hele området og indtænkes i de eksisterende trafikløsninger
- hvordan ambitiøse krav til naturhensyn og bæredygtighed tænkes ind

Overordnet set ønsker vi mere konkret, at

- boligområderne bliver planlagt, så der maksimalt er 300 meter til et grønt område i den nye bydel (Inspiration hentet fra Eriksborg, Silkeborg kommune:

<https://silkeborg.dk/Kommunen/Her-bygger-vi/Byggeprojekter/Eriksborg>

HARLEV FÆLLESRÅD

Stallinggårdvej 1, 8462 Harlev J
E-mail: post@harlevfr.dk, Hjemmeside: harlevfr.dk

- der afsættes plads til skovrejsningsområde og grønne arealer med høj biodiversitet, så borgerne vil få let adgang til et større rekreativt område, der også kan bidrage til at klimasikre den kommende bydel.
- regnvandshåndteringen vil være synlig på jordoverfladen og bidrage til områdets rekreative naturkvaliteter, hvor det er muligt, så der skabes grønne og blå forbindelser i og på tværs af hele bolig- og lokalområdet.
- en helhedsplan som tager højde for den enkelt borger og *ikke* fortætning af byområdet. Vi ønsker, at der indtænkes sociale mødesteder og områder, hvor mennesker naturligt kan mødes og engagere sig på tværs af generationer og sociale skel.
- ambitiøse krav til energirigtigt og bæredygtigt byggeri i tråd med Harlev Fællesråds principper for bæredygtigt boligbyggeri (bilag 1)

Tidlig borgerinddragelse

Vi vurderer, at det er vigtigt at inddrage borgerne så tidligt som muligt. Byudviklingsprojektet har været undervejs i mange år, og i fællesrådet får vi mange spørgsmål om projektet.

En stor by eller to adskilte byer (Harlev og/eller Ny Harlev)?

Vi vurderer, at det er væsentligt i en meget tidlig fase at tage stilling til, om det nye område skal indgå i Harlev, eller om det skal være en selvstændig by med eget navn, egne funktioner, egen skole, butikker osv.

For fællesrådet er det væsentlig for udformningen og planlægningen af hele det nye område, hvorvidt det er intentionen at sammenbygge det nye område med det eksisterende Harlev, eller om området skal anses for en helt ny by.

Planer med Stillingvej, støjdæmpning, adgangsveje og mulighed for en hel ny løsning

I forlængelse af forrige punkt om en stor by eller to adskilte byer er det vigtigt at håndtere de nuværende problemer med Stillingvej. Hvis placeringen og funktionen af Stillingvej fastholdes, bør den "fredeliggøres" eller på anden vis tilrettes således, at den ikke virker som en mental og trafikal blokering af færdsel på tværs af "eksisterende" og "nye" Harlev.

Ved fastholdelse af Stillingvejs nuværende funktion, forventer vi en kraftig støjdæmpning af Stillingvej jf. fællesrådets tidligere og gentagne henvendelser og dialog med Mobilitet, da den er anledning til voldsom støj og forurening. En problemstilling som kun vil blive større med den nye byudvikling.

HARLEV FÆLLESRÅD

Stallinggårdvej 1, 8462 Harlev J
E-mail: post@harlevfr.dk, Hjemmeside: harlevfr.dk

Måske skal adgangsvejen mellem Harlev og det nye boligområde helt nytænkes og Stillingvej helt fjernes? Trafikken vil kunne adresseres til motorvej E45, som nu bliver udvidet til 3. spor.

Station med adgang til letbane/jernbane

Med fokus på trafikstøj, kødannelse, kollektiv trafik og bæredygtighed, er det væsentligt at inddrage de mulige løsninger for en kommende jernbane og/eller letbane. Som er en del af det nyligt indgåede trafikforlig, hvor der er planlagt en VVM-undersøgelse for en ny jernbaneforbindelse mellem Aarhus og Silkeborg, opfordrer vi Aarhus Kommune til at arbejde for en dobbeltsporet strækning med stop i Harlev, og med placering af station/trinbræt syd for Silkeborg-motorvejen.

Dette vil fremme den grønne omstilling, få flere biler væk fra vejene og sikre mobilitet og pendlermuligheder når antallet af beboere øges voldsomt.

Indtænkning af flere institutionspladser og aktiviteter for borgere i alle aldersgrupper

Det er vigtigt at afstemme de mange nye boligenheder med antallet af institutionspladser og skolekapaciteten i området. Vigtigt er også muligheder for, at de unge mennesker har nogle steder at være og "hænge ud" i et kommende større Harlev. Steder som de unge kan bidrage til udarbejdelsen af med deres tanker og idéer. Det kan f.eks. være værksteder, et ungekulturhus, skaterområde eller andet.

Bæredygtighed, biodiversitet, grønne områder og skov

I fællesrådet ønsker vi overordnet set høje krav til bæredygtighed, biodiversitet, grønne områder og skove i det nye område, hvilket igen fordrer en sammenhængende plan for hele området og ikke blot delområder.

Vi ønsker ikke, at de grønne m² bliver slåede græsplæner, men områder med pligt til vilde blomster, bærbuske, frugttræer etc. Der kan udlægges områder til nyttehave/fælleshaver til gavn og glæde for borgerne. Det grønne bælte vest og øst for Harlev kan tænkes ind i en helhedsplan med sammenhængende rekreative områder og aktiviteter. Vi så gerne, at det gamle jernbanedige (på marken ved siden af Harlevgård på Edelhoffvej) blev bevaret som sti og rekreativt område. At der blev etableret børneskove (se beskrivelse på nedenstående link) og rekreative områder ved regnvandsbassinet etc. Idéer som Harlev Fællesråd tidligere har præsenteret for Teknisk udvalg den 26. april 2021. Læs: under punkt 5 "dialogmøde": <https://dagsordener.aarhus.dk/vis?id=c9e46aa9-08d0-4314-a94e-ac7986ca3da3&fritekst=friluftsliv>. Se også bilag 2.

Vi forestiller os:

HARLEV FÆLLESRÅD

Stallingårdvej 1, 8462 Harlev J
E-mail: post@harlevfr.dk, Hjemmeside: harlevfr.dk

- Sammensatte løsninger af regnvandshåndtering, klimasikring og rekreative områder med inspiration fra Sønæs, Viborg kommune. Læs: <https://viborg.dk/oplevelser-og-fritid/ud-i-naturen/parker-og-skove/parker-og-groenne-omraader/soenaes-ved-viborg-soendersoe/>
- Grønne, sammenhængende og gennemgående kiler eller skovområder igennem hele området
- Overordnet og ambitiøs plan for forøgelse af biodiversiteten, f.eks. krav om uklippede fællesarealer med slåede spor, fauna – og insektvenlige rabatter og bede, busketter med beplantning af naturligt hjemmehørende arter, insekthoteller osv.

Sammenhængende stisystemer

I fællesrådet har vi arbejdet meget med sammenhængende stisystemer mellem landsbyerne i området og Harlev. Det er vigtigt, at det nye områdes stisystemer indtænkes i de allerede udarbejdede forslag til sammenhængende stisystemer, så der etableres gode cykelforbindelser til Aarhus og de omkringliggende landsbyer. Inspiration kan findes i de forslag, som fællesrådet gentagende gange har indsendt og drøftet med Mobilitet. Senest er forslagene indsendt til Aarhus Byråd den 7. juli 2021.

Vi ser frem til en god proces med Aarhus Kommune, og Harlev Fællesråd står gerne til disposition ved spørgsmål og planlægning fremover.

Med venlig hilsen
Harlev Fællesråd

Merethe Jelsbak Raundahl, formand for Harlev Fællesråd
Poul Holm Christensen, formand for udvalget for trafik, veje og byplanlægning

HARLEV FÆLLESRÅD

Stallinggårdvej 1, 8462 Harlev J
E-mail: post@harlevfr.dk, Hjemmeside: harlevfr.dk

Bilag 1:

2021_Vision og principper for bæredygtigt boligbyggeri og byudvikling

Vision:

Harlev Fællesråd arbejder for at støtte en bæredygtig og helhedsorienteret udvikling af Harlev og omegn, så området fortsat er et attraktivt sted at leve og bosætte sig for alle generationer.

(Dette understøttes af *Principper for bæredygtigt boligbyggeri og byudvikling* beskrevet herunder.)

Principper for bæredygtigt boligbyggeri og byudvikling

Overordnet arbejder Harlev Fællesråd for en bæredygtig by- og lokalsamfundsudvikling med øje for naturens og landskabets værdi i kombination med behovet for og udviklingspotentialerne i området.

- I fremtidige udstykninger opfordrer vi til, at der etableres andre boligformer og typer, end vi allerede har i byen og omegn. Det kunne være et "Generationernes hus" (i et til to plan), hvor borgere på tværs af generationer bor og lever side om side i et forpligtigende fællesskab <https://generationerneshus.aarhus.dk/>. Det kunne være etablering af et "Olle Kolle"/boligfællesskab, hvor man støtter og hjælper hinanden.
- Vi ser gerne, at bygherre indtænker bæredygtighed helt generelt i udstykningen både anlægsteknisk og i fht. materialevalg. Det kunne være regnvandsopsamling til brug i husene. Etablering af "bæk"/regnvandsbassin i udstykningen. At det overvejes at etablere "atypiske" parceller, så de ikke nødvendigvis ligger på rad og række, men er vinklet forskelligt for at sikre mest muligt udsyn, åbenhed og adgang til naturen. I fht. materialevalg kunne det fx være sedum-tag eller lignende med det formål, at udstykningen falder så naturligt ind i landskabet som muligt.
- I relation til nye boligformer og typer ser vi gerne, at *et betydeligt areal* øremærkes til grønne området og sociale opholdssteder i det fri til glæde for nye og *eksisterende borger*. At der på grønne områder og fællesarealerne stilles krav om at højne biodiversiteten og skaber levesteder for insekter, bier og smådyr. At der etableres frugtlund, nyttehaver og opholdsarealer i det fri til glæde for områdets og byens beboere. Indtænk også overdækket arealer i relation til vejrlig og skygge (solbeskyttelse).
- At man systematisk har øje for at etablerer og indtænker nye stisystemer i boligområdet, der forbindes med eksisterende stisystemer, så borgerne sikres en let og tryk adgang til de omkring liggende omgivelser og naturen.

Udarbejdet foråret 2021 og vedtaget dato 28/4-2021

Merethe Jelsbak Raundahl, formand for Harlev Fællesråd

Bilag 2:

Hverdagsmotion og friluftsliv i byens landskaber.

Konkrete forslag, der kan forbedre sundheden, friluftslivet og bevægelsesmulighederne i Aarhus by og opland.

Sammenhængende stisystemer, regnvandsbassiner og børneskove i Aarhus kommune

Naturen – den blå og den grønne - er lige udenfor døren i Aarhus kommune. Den er tilgængelig døgnet rundt og skal ikke "bookes". Naturen er rummelig og stiller inden krav. Den er et unikt sanserum med et stort sundhedsfremmende potentiale for alle fra vugge til grav.

Danskerne og århusianerne har i den grad få øjnene op for naturen og friluftslivets værdi her under Corona-pandemien og den sundhedsfremmende adfærd skal vi gerne skabe grobund for fortsætter. Nedenfor er nævnt to konkrete bud på initiativer der kan forbedre sundheden, friluftslivet og bevægelsesmulighederne i Aarhus Kommune.

Sammenhængende stisystemer og regnvandsbassiner:

Et vigtigt skridt mod denne ambition er at arbejde for et sammenhængende stisystem i Aarhus by og opland. Kommunen bør systematisk og strukturelt via en samlet stiplan med tilhørende digital oversigt over alle stimuligheder arbejde for at udbrede kendskab til eksisterende stisystemer, der i dag giver mulighed for at komme ud i og rundt i den bynære og tilstødende natur. Kommunen bør også systematisk arbejde for at fremme nye mulige stisystemer, så århusianerne sikres en tryk og sikker adgang (til fods, på cyklen eller hesteryg) til det grønne og det blå på tværs af kommunen.

Når man trygt og sikkert kan bevæge sig fra A til B og/eller kan "gå en runde", så højner det aktivitetsniveauet og dermed hverdagsbevægelsen hos borgerne i Aarhus Kommune. I relation hertil rummer regnvandsbassiner en stor rekreativ værdi, der kan bringes i spil ved, at man systematisk sikrer en god og sikker adgang til bassinerne med mulighed for at gå rundt om dem, samt "ud i dem" via "badebroer".

Naturoplevelsen i forbindelse med stier og bassiner kan styrkes ved at skabe sociale mødesteder i naturen med opholdsarealer, bålpladser etc. samt ved at højne biodiversitet omkring bassinerne med mangfoldige planter, blomster og træer til gavn og glæde for dyr, insekter og mennesker.

Langs stisystemerne bør man også arbejde med natur, kultur og bevægelsesformidling. Der kan opstilles *naturformidlingsposter* (skilte, QR koder etc.) omhandlende dyr, planter, insekter etc. *Kulturformidlingsposter*, der fremhæver områdets stedsbunde kvaliteter samt *bevægelsesposter*, der inspirerer til leg og aktivitet på "vejen" og på tværs af generationer. Sammenhængende stisystemer vil gøre det muligt borgere med forskellige behov, på tværs af socioøkonomisk forhold og alder at få en tryk og sikker adgang til natur- og friluftsoplevelser, hvorved ulighed i sundhed mindskes.

Børneskove/Børnenatur i Aarhus kommune

HARLEV FÆLLESRÅD

Stallinggårdvej 1, 8462 Harlev J
E-mail: post@harlevfr.dk, Hjemmeside: harlevfr.dk

De mest populære skove de sidste 10 år er hundeskove. Borgerne lufter deres hunde, store som små, men flere glemmer at "lufte" deres børn og unge. Dertil kommer, at mange borgere er i tvivl, hvor de rent faktisk må opholde sig. Hvor de må gå og opholde sig i den århusianske natur, om de må gå udenfor stierne, gå i skel, klatre i træerne, bygger huler etc.

Ved at etablere Børneskove geografisk fordelt i Aarhus kommune kan man give kommunens børn og unge en synlig mulighed for leg og ophold i skoven, ved vandet og i byens lommer med grønt og blå. Formålet er at gøre det til en selvfølgelighed at lege og opholde sig i naturen, at styrke børns og unges kendskab til natur og friluftsliv samt inspirere de nære voksne – forældre, bedsteforældre, onkler, tanter etc. til at komme derud.

Vi ser, at voksne danskere motionerer i naturen som aldrig før. Samtidig ser vi, at børnene er halvt så meget i naturen, som da vores bedsteforældre var børn. En tendens man med Børneskove/Børnenatur kunne påvirke i positiv retning ved at åbne børnenes og de unges øjne for naturens dyr og planter samtidigt med, at de bevæger sig, er sammen med andre børn/unge og opdager glæden ved at kunne udfolde sig frit. De nære voksne, forældrene, bedsteforældrene, onkler, tanter, vil "genopdage" naturen som en værdifuld arena for leg, bevægelse og fordybelse, som de efterfølgende vil understøtte deres nevøer, børn og børnebørn i at udforske endnu mere i hverdagen, og når familien tager på udflugt.

Man kunne arbejde med at etablere f.eks. 5 hovedskove kaldet fyrtårns-børneskove med faciliteter som madpakkehus, opholdsområde ved vandet og muldtoilet/toilet samt et særligt kendetegn for dem hver især. Vandleg og aktiviteter i den ene, en 1 km balancebane i den anden, træ- og lege skulpturer i en tredje, naturlige musik og lydinstrumenter i en fjerde, outdoor/ungdomspræget aktivitet i en femte etc.

Lokalt initiativ og partnerskaber kan fremmes ved, at man i samarbejde med lokale aktører (familier, skole, dagtilbud, foreninger, fællesråd og organisationer) etablerer satellit-børneskove, hvor private lodsejere med synlig skiltning kunne tydeliggøre, at her var børn og borgere velkomne til hverdagsleg og gode oplevelser i naturen.

Ved at etablere fyrtårns-børneskove med lidt flere faciliteter og små "legestationer", kan det være en udflugts-destination for børnefamilier. Her kan familierne tilbringe en halv til en hel dag og få inspiration til leg, hverdagsbevægelse og samvær, der er overførbare til andre skove og naturområder. Tanken med fyrtårns-børneskoven er også, at mange af de børn og familier, der ikke kommer så meget i naturen (og som vi meget gerne vil have fat mhb. at mindske ulighed i sundhed) har brug for lidt mere konkret inspiration (som fx "lege/aktivitetsstationer") og vejledning (skiltning og formidling) i at få gode oplevelser i naturen.

Børn og unge, der opholder sig og leger af lyst i en skov og naturen, får lov til at udforske naturen på egen hånd og i eget tempo. Dermed får børnene og de unge kropslig erfaring med naturens skiftende årstider ud fra vejret, skovens dyr og planter. Leg, undersøgelser og gode oplevelser i naturen giver sunde, glade, motorisk velstimulerede og naturvante børn og unge, der vokser op som ansvarlige voksne, der kommer til at bruge og beskytte naturen.

HARLEV FÆLLESRÅD

Stallingårdvej 1, 8462 Harlev J
E-mail: post@harlevfr.dk, Hjemmeside: harlevfr.dk

Med venlig hilsen

Poul Holm Christensen, Formand for natur og miljø udvalget

Merethe Jelsbak Raundahl, Formand for Harlev Fællesråd